

НОВІ РЕАЛІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ОСВІТИ

Оксана Баштовенко

к.біол.н., доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Існування життя на Землі завжди було благом і, водночас, проблемою. Закони природи жорстокі, але справедливі в своїй невблаганності. Рушійні сили, що штовхають природу до зрушень не зупиняються. Усвідомлювати себе частиною світу, творенням природи, вирішувати свої життєві потреби не порушуючи водночас законів природи, така місія розумної цивілізованої людини. Наукові основи людського існування сформулював на початку ХХ століття В.І. Вернадський. Його теорія біосфери до теперішнього часу не тільки не втратила своєї актуальності, а набуває ще яскравішого звучання з загостренням протистоянь законам природи [1, с. 26]. Новий еволюційний стан Біосфери – ера Ноосфери, вимагає нового відношення до навколишнього середовища, до людини та її потреб. Нове століття, та, навіть тисячоліття, потребує нової людини. В різних країнах по різному вирішується питання ноосферного розвитку. Але те, що освіта повина набути ноосферного значення ні в кого не визиває сумніву. Ще від часів Я.А. Коменського, Г. Сковороди та до В. Сухомлинського і теперішнього часу формується наука про людину. Процес навчання також потрібно спрямувати в русло людиноцентризму з забезпеченням можливості самовдосконалення, задоволення потреб та ноосферної свідомості [8, с. 108].

Багато вчених різних часів об'єднуються в поглядах про генетичну єдність Світу. Вони бачать освіту як ціннісну парадигму, в якій завдання і засоби узгоджені з законами світобудови, відбиваються у біоритмах, індивідуальних психічних, вікових особливостях, віддують всією різноманітністю природи і людини [6, с. 324].

Першість у відкритті здоров'язбереження як складової освітнього процесу належить Н. В. Антоненко. Знання загальних законів які управляють людиною, повинні допомогти усвідомлено керувати розвитком дитини, допомогти успішно розв'язати невідкладні питання здоров'язбереження і розвитку здоров'я під час навчання. Це надасть можливість для ефективного засвоєння інформації, та сформує уміння практичного застосування набутих знань [7, с. 198].

Природничі науки, що формують знання, спираючись на закони фізики, хімії, біології, математичні закони, надають можливість глибоко пізнати процеси природо творення, невід'ємною складовою яких є сама людина.

Практично зорієнтувати фундаментальні знання для досягнення професійних цілей є можливим для спеціалістів високої кваліфікації. Професіоналізм, як інструмент для пошуку, систематизуванню, аналізу та вираженню знань в майстерності. Тобто здійснювати перехід від фактологічної форми навчання до методологічної та творчої. Фундаменталізація освіти сприяє формуванню творчості, визначенню професії в системі загальнолюдських знань і практики [5, с. 354].

Як правило, спеціальні, прикладні компетенції формуються на базі фундаментальних, гуманітарних, тому посилення цієї складової може мати не аби яку користь в системі освіти. Оптимальне поєднання гуманітарного, фундаментального, і професійного блоків дисциплін має на меті виховання творчої різнобічної особистості з перспективою успішної професійної реалізації. Компетентний спеціаліст має сформований світогляд на основі єдиного цілісного системного знання.

Сама структура фізичного виховання у Вишах, а саме, фізичне виховання студентів має здійснюватися з врахуванням характеру, спрямованості їх майбутньої професійної діяльності, мати ноосферну парадигму складовою освітнього процесу. На основі

фундаментальних знань формувати елементи професійно-прикладної фізичної підготовки. Використання засобів фізичної культури і спорту з метою удосконалення фізичних можливостей організму, підвищення опору організму до зовнішньої дії середовища, несприятливих абіогенних, та біогенних факторів дозволить досягти єдиної і головної мети – укріплення здоров'я [4, с. 146].

Саме завдяки базовим знанням, студент отримує той фундамент, на основі якого він формуватиме професійні вміння, спрямовані на вирішення нагальних потреб та досягнення реальних результатів. У деяких трактуваннях фундаменталізація трактується як перехід від «підтримуючого» до «випереджаючого» утворення. Тож розвиток вищої школи має піти шляхом оновлення змісту освітніх компонент, за рахунок збільшення частки фундаментальної складової, як основи, базису для надбудови творчих професійних технологій. Ураховавши зв'язки, що утворюються між фундаментальними та прикладними науками, необхідно інтегрувати новітні фундаментальні досягнення у відповідні курси з можливістю підвищення компетентності майбутніх фахівців. Один з важливих моментів у забезпеченні здоров'язберігаючої компетентності вчителя фізичної культури, як комплексного феномену є природничо - фундаментальна складова. Її обсяги та якісний склад мають пряме відображення на формуванні напряму здоров'язбереження. Зменшення кількісного і якісного складу цієї компоненти ніяк не допоможе відновити нове покоління не просто споживачів і мешканців, а творчих особистостей, відповідальних і за своє здоров'я, і за здоров'я наступних поколінь.

Поліпшення здоров'я має бути кінцевою метою проведення будь-яких соціально-економічних реформ. Для цього необхідно володіти своїм здоров'ям, високим рівнем культури самозбереження, знаннями, які необхідно формувати, набувати з самого дитинства, які розкривають гостроту і серйозність проблеми та виставляють пріоритети у даному напрямку [2, с. 200]. Фізична культура і спорт необхідно напряму зв'язати з трудовою діяльністю людей. Фундаментальний принцип фізичного виховання повинен надати цьому основу та вплинути на збереження здоров'я і життя. Вищі навчальні заклади повинні продовжувати формувати фізичну культуру, як складову загальнолюдської культури [3, с. 238].

Сучасна педагогічна освіта завдячує видатним науковцям І. Зязюну, О. Падалка, А. Нісімчук, фундаменталістам І. Павлову і І. Сеченову, методам психолого-педагогічного впливу В. Давидова, В. Моляко, Д. Мазоха. Компетентнісний підхід у сфері фізичної культури, з формуванням здоров'язбереження, як ознаки професійної підготовки вчителя фізичної культури розкрито Тевкун В.В., Тамарскою. Акцент виставлено на профілактичні заходи здоров'язбереження. Деякі науковці виставляють пріоритети, пов'язані з формуванням компетенцій здоров'язбереження самих науково-педагогічних працівників (Шепенюк І.М.). Т. Круцевич, Б. Шиян, Е. Вільчковський, Д., Приступа, Давиденко, Є., та ін. розкривають окремі питання збереження здоров'я на основі теорії і методики фізичного виховання але не зачіпають проблем фундаменталізації. Спроба Завидівської М.М сформулювати ноосферну парадигму як концептуальну основу фундаменталізації педагогічної фізкультурно-оздоровчої освіти розкрила нові можливості та перспективи компетентнісного здоров'язберігаючого напряму. Але без базової природничої підготовки, принципи фундаментальності не можуть бути впроваджені в галузі фізичної культури. Уміння володіти своїм здоров'ям – це те нашарування, яке повинно лягти на міцний фундамент, сформований фахівцями фізичної культури та професіоналами – науковцями.

Залучення у фундаменталізацію всіх навчальних дисциплін, на основі використання законів природи, дозволить більш глибоко використати можливості професійних і спеціальних дисципліни для вмілого створення професійних інновацій. У галузі фізичної

культури та спорту фундаменталізація фізкультурно-оздоровчої освіти має стати актуальним для пріоритету державної політики.

Література:

1. Вернадский В. И. (1989). *Биосфера и ноосфера*. М. : Наука. 261 с.
2. Горащук В.П. (2010). *Культура здоров'я – новий педагогічний напрямок в системі освіти України*: Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. Випуск 10. С. 200-204.
3. Дубогай О.Д. (2011). *Основні поняття й терміни здоров'язбереження та фізичної реабілітації в системі освіти*: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 296 с.
4. Завидівська Н. Н. (2010). *Основи фізичного виховання у системі здоров'язбереження студентської молоді* : навч. посіб. з фіз. для студ. ВНЗ. Львів : Укр. технології. 216 с.
5. Завидівська Н. Н. (2012). *Фундаменталізація фізкультурно-оздоровчої освіти: аспект здоров'язбережувального навчання студентів* : монографія. К. : УБСНБУ. 402 с.
6. Іщенко М. П. (2010). *Філософія науки: питання теорії і методології*: навч. посібник. К. : УБС НБУ. 2010. 442 с.
7. Маслова Н.В. (2017). *Ноосферное образование. Как превратить обучение в естественное познание мира*. М.: Концептуал. 248 с.
8. Субіна, О. О. (2016). *Ноосферна освіта як важлива складова фахової педагогічної підготовки*. Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету : матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів, докторантів та аспірантів, 14-18 березня 2016 року. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. С. 108-110.

УПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ольга Васильєва

к.пед.н., доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Сучасні тенденції розвитку суспільства зумовлюють особливі соціальні очікування щодо підготовки висококваліфікованих фахівців та необхідність підвищення рівня професійної діяльності сучасних педагогів. Відбувається трансформація традиційної системи освіти у форматах простору Нової української школи, здійснюється перехід до особистісно-центричного освітнього процесу, зміщуються акценти у навчальній діяльності студентів із репродуктивної до творчо-пошукової. Основою відповідності студента як спеціаліста новим вимогам є напрацювання майбутнім педагогом власних прийомів засвоєння наукових знань, технологій пошуку нової інформації, здобуття нових вмій.

Таким чином, метою статті є висвітлення ключових компетенцій при здійсненні самостійної діяльності при набутті практичного досвіду при вивченні професійно спрямованих дисциплін.

Існують різні підходи до визначення поняття «компетенція». Буквально (від. лат. *competere* – добиваюся, відповідаю) означає коло повноважень, надане законом, статутом або іншим актом конкретному органу або посадовцю; знання і досвід у тій чи іншій галузі [5].

У словнику російської мови С. Ожегова дається таке визначення компетенції – коло питань, в яких хто-небудь добре поінформований [1].